

Sygn. akt I CSK 3369/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa A. P. i D. P.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 17 grudnia 2021 r., sygn. akt I ACa 1213/19,

1) odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt II zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim oddalono apelację powodów,

2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części,

3) zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz A. P. i D. P. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 grudnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 23 lipca 2019 r. w ten sposób że zasądził od pozwanego Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów A. P. i D. P. kwotę 72.301,21 (siedemdziesiąt dwa tysiące trzysta jeden 21/100) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 maja 2018r. do dnia zapłaty oraz kwotę 26.769,47

(dwadzieścia sześć tysięcy siedemset sześćdziesiąt dziewięć 47/100) CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 maja 2018 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałej części, tj. w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie za dzień 30 kwietnia 2018 r..

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, w której żądała uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości oraz uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w punkcie I i III oraz przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, ewentualnie żądała uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w całości oraz przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, ewentualnie żądała uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi oraz orzeczenia co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi w całości i uwzględnienie apelacji pozwanego oraz oddalenie apelacji powoda. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub

oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji powyższych celów służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione. Sąd Najwyższy rozstrzygając co do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (tj. w ramach tzw. przedsądu) bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Wymaganie przedstawienia przez stronę skarżącą okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wprowadzony został w związku z instytucją przesądu. Jego stworzenie umożliwiać ma stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi kasacyjnej pod kątem dopuszczenia jej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Bez tej argumentacji skarga kasacyjna byłaby środkiem odwoławczym niezupełnym, a selekcja wnoszonych kasacji, dokonywana przez Sąd Najwyższy w ramach przedsądu nazbyt dowolna (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06; z 22 lutego 2007 r., II UZ 47/06, OSNP 2008, Nr 7-8, poz. 118).

Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, Nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (zob. postanowienia Sądu

Najwyższego z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16; z 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18; z 11 maja 2022 r., I CSK 1468/22).

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w niniejszej sprawie strona skarżąca wskazała występowanie w sprawie szeregu istotnych zagadnień prawnych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. *inter alia* postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Zagadnienia prawne przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełniają powyższego kryterium, nie wskazują bowiem, że są istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, zaś ich wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Stanowią jedynie próbę narzucenia własnej oceny prawnej względem zagadnień omówionych w zaskarżonym wyroku.

Zaoferowane zagadnienia stanowią prezentację różnych stanowisk oraz sformułowanie własnej oceny prawnej. Tymczasem istotność zagadnienia dotyczyć ma nie tylko jego wagi, lecz także tego, iż jego rozstrzygnięcie pozostaje w ścisłym związku ze sprawą ze wskazaniem tego związku oraz dotyczy zaskarżonego orzeczenia, a ponadto, w jakim zakresie i w jaki sposób ewentualne rozstrzygnięcie zagadnienia w sposób odmienny od przyjętego w zaskarżonym orzeczeniu spowoduje konieczność wydania odmiennego orzeczenia. Ponadto istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w określonej kwestii i nie zachodzi potrzeba zmiany wyrażonego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 listopada 2022 r., I CSK 4405/22).

Powołanie się przez stronę skarżącą na zagadnienie wymaga nie tylko jego sformułowania, ale także uzasadnienia występowania w sprawie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18; z 29 listopada 2022 r., I CSK 4405/22).

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano również potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Zawarty w niej wniosek oparty na potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie został wadliwie sformułowany. Co do większości wątpliwości, w skardze nie powołano orzecznictwa wskazującego na istnienie takich rozbieżności. Natomiast w kwestii wątpliwości co do wykładni art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. w skardze nie wykazano na czym polegają przedstawione wątpliwości i w jaki sposób wpływają na kierunek rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd II instancji. Tu również trzeba podkreślić, że przedstawione wątpliwości stanowią jedynie próbę narzucenia własnej oceny prawnej względem zagadnień omówionych w zaskarżonym wyroku.

Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, Nr 2, poz. 29).

W odniesieniu do analizowanej przesłanki konieczne jest wykazanie przez skarżącego, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15), czego w niniejszej sprawie skarżąca nie dokonała. W tym zakresie wymagania są podobne do tych, które występują w przypadku zaoferowania przez stronę skarżącą do rozstrzygnięcia zagadnień, które w jej ocenie pozostają istotne.

W obu przypadkach skarżąca w niniejszej sprawie ograniczyła się do prezentacji abstrakcyjnych stanowisk i ich umotywowania, oczekując niejako od Sądu Najwyższego dokonania wykładni oraz oceny zasadności sformułowanych zagadnień bez wykazania ich umocowania w okolicznościach rozpoznawanej sprawy. Natomiast nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie kasacji do rozpoznania problem prawny, którego wyjaśnienie nie miałoby żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, Nr 15-16, poz. 243). Nie jest rolą Sądu Najwyższego ani dokonywanie abstrakcyjnej wykładni prawa bez jej odniesienia do rozpoznawanej sprawy i wydanych przez sądy *meriti*, poddawanych kontroli w postępowaniu kasacyjnym rozstrzygnięć, ani też wyręczenie strony i poszukiwanie argumentacji, która, niewskazana w skardze, miałaby uzasadniać jej przyjęcie do rozpoznania z uwagi na istnienie związku między wskazaną przez skarżącą przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej a rozpoznawaną sprawą i jej rozstrzygnięciem.

Skarga kasacyjna, mimo iż postępowanie kasacyjne ma na celu przede wszystkim urzeczywistnienie interesu publicznego, nie może abstrahować od konkretnej sprawy, w której wydane zostało orzeczenie, od którego strona wnosi

nadzwyczajny środek zaskarżenia. Nie wystarczy też streszczenie stanu faktycznego (okoliczności faktycznych) sprawy oraz przebiegu postępowania przed Sądami *meriti*, tym bardziej, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi wyodrębnioną, samodzielnie część skargi. Nie można wreszcie nie dostrzec, iż w zakresie rozbieżnych stanowisk prezentowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego co do wykładni przepisów prawa, skarga kasacyjna nie jest instrumentem co do zasady służącym ujednoliceniu tego orzecznictwa.

Skarga kasacyjna strony nie pokrzywdzonej orzeczeniem, w braku *gravamen*, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: listopada 2016 r., sygn. akt IV CSK 220/16; 15 stycznia 2015 r., sygn. akt IV CSK 137/14, niepublikowane). Przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia jest pokrzywdzenie orzeczeniem, chyba że interes publiczny wymaga jego merytorycznego rozpoznania (zob. w szczególności uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, z. 11, poz. 108, której nadano moc zasady prawnej). Skarga zatem podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z § 2 k.p.c. w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt II wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi w zakresie, w jakim oddalono apelację powodów, a to z uwagi na brak interesu prawnego strony skarżącej w jego zaskarżeniu (*gravamen*). Natomiast w pozostałym zakresie z przytoczonych powyżej względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).